

Kjer dom seljaških je trpinov,
Rešitve zor se nam žari."

Ta žar pa prihaja od onih dveh zlatih biserov, ki se tam zvesto hranita, namreč sv. vere luč in materinega jezika ključ. Čuvajmo zvesto ta žarna bisera! Zatorej pa: »Svoji k svojim«!

Deželni zbor štajarski.

Deželni zbor se je zopet sešel v ponedeljek. Deželni odbor predlaga, naj se povodom 50letnice vladanja presvetlega cesarja ustanovi za uboge otroke, ki so na Štajarskem rojeni, deželna najdenišnica; potem, naj se na korist krajnim ubožnim zakladom in na korist deželnemu ubožnemu zakladu pobira davek od premakljivih in nepremakljivih stvari, ki se na prostovoljni dražbi prodajajo; deželna vlada predlaga, naj se na novi osebni dohodninski davek ne nalagajo deželne doklade; deželni odbor predlaga načrt postave, da deželni poslanci zgubijo poslanstvo, če ne izvršujejo poslanstva. Ta predlog je obrnjen proti slovenskim deželnim poslancem. Volitve novih poslancev: J. Dehne, Ferdinand Berger, Fridr. Rokitski in J. Sahner, so se potrdile. Načrt zastran lovske postave se ima izročiti posebnemu lovskega odseku. Poslanec Hagenhofer predlaga načrt postave zastran ureditve lovskih pravic.

Živahnejša pa je bila seja v torek. Na dnevnem redu so bile volitve v razne odseke. Znana kričača Walz in Rokitski sta začetkoma seje zopet planila nad nemške katoliške poslance. Walz je čvekalo o zatiranju nemštva ter nasvetoval, naj se volitve v razne odseke ne vršijo še v tej seji, da bo mogoče se posvetovati, kako bi izvrgli vse izdajalce nemštva iz vsakega odseka. Rokitski je pa naravnost imenoval vse nemške katoliške državne poslance, ki sedijo tudi v deželnem zboru, ter zahteval, da se ne smejo voliti v nobeden odsek. Zaradi survin napadov je deželni glavar k redu poklical Walza. O njegovem predlogu je dal glasovati; toda nihče ni za-nj glasoval, tudi Walz sam ne. Komedija!

In tak komedijant hoče strahovati poštene katoliške nemške kmete. Čudimo se potrpežljivosti teh poštenih nemških katoliških mož, da se nobeden ne zglesi k besedi in ne užene v kozji rog ošabnega deda. Poslanec Karlona in Kaltenebergerja zopet ni bilo v zbornici. Kaj so pa zakrivali nemški katoliški poslanci, da jih lastni nemški rojaki tako silno napadajo? Nič drugega ne, kakor da so ravnali v državnem zboru po svoji vesti

in po pravici privoščili Slovanom, kar Nemci že davno zavživajo. A liberalni Nemci ne privoščijo nikomur pravice, niti lastnim rojakom ne. Nato so se vršile volitve v razne odseke. Navada je bila dozdej v deželnem zboru, da pred volitvijo vsaka stranka naznani svoje kandidate in da te tudi nasprotni vsi volijo. Letos se je pa ta stvar spremenila. Sprejeli so sicer nemški liberalci v svojo listnico slovenske kandidate, ne pa onih izmed katoliške stranke; zato sta v finančni odsek izvoljena dva katoliška poslanca, ki ne sedita v državnem zboru, namreč knez Alfred Lichtenstein in Alojz Haring.

Od Slovencev so ti-le gg. poslanci izvoljeni: v finančni odsek J. Žičkar, ki je tudi zapisnikar tega odseka; zraven njega je še zapisnikar finančnega odseka Stallner; v peticijski odsek M. Lendovšek; v železniški odsek dr. J. Serbec; v deželno-kulturni dr. Jurtela; v občinski odsek, ki bo letos izvanredno važen, dr. Rosina, v naučni odsek pa g. dr. Dečko. Ko se je izid volitev naznanil, so se-vé bili veseli nemški liberalci, da so izbacili katoliške nemške državne poslance iz vseh odsekov. A čudno, da so njihovi tovariši, deželni katoliški nemški poslanci, brez ugovora prenašali to razžaljenje, ki se je storilo tovarišem, ter se le v sredo izvolitev odklonili!

Pisma s Kranjskega.

I. Sprava?

✚ »V novem letu v vsakem krogi pesem glasi se o — slogi.« Tako je pisal zadnji »Slov. List« preteklega leta. Dr. Susteršičev govor na shodu dne 19. decembra, s katerim je sprožil misel o združenju vseh slovenskih strank na Kranjskem k složnemu delovanju, pozdravilo je z velikanskim veseljem naše časnikarstvo, zlasti ob periferiji slovenskega ozemlja. Saj ni čuda! Kdor ni popolno slep, ta mora uvideti, da smo Slovenci sloge složnega delovanja v istem življenju tako grozno potrebni, kakor suše zevajoča zemlja pohlevnega, krepilnega dežja!

Takih dogodkov Avstrija se ni doživela, kakoršne so uprizarjali nekateri zastopniki nemškega naroda v dunajski državni zbornici zadnje mesece. Ta odurna gonja zoper Slovence je morala vsakega mnogo naučiti, kdor se sploh še kaj poučiti pusti. Za Avstrijo vstaja nova doba, katera bo za nas Slovence milejša, boljše, nego so bile vse dosedanje, samo če bomo Slovenci toliko pametni in modri, da se te ugodne prilike ne prekrigamo, kakor smo nekaj slično ugodne hipe malomarno prespali.

prvikrat v krčmo, in da bi si utolažil obup, pije tako dolgo, dokler je bilo kaj denarja v žepu.

Nenavajen pitja, se zelo upijani, in ves pijan prebije noč po cestnih jarkih. Ko se drugo jutro strezne, ustraši se samega sebe. Obleka je bila vsa blatna, uničena, srebrna verižica strgana in ura potrena. Otožen tava okoli, glava ga boli, in sram ga je iti k mojstru na dom. Neznanski obup se ga loti, zraven ga mučita žeja in glad, in temu se da opomoči v krčmi. Pri nekem znanecu si izposodi denarja, da bi si malo ohladil hudo žejo, ali ta se ne da tako hitro utolažiti, in spet prepije celi dan v krčmi. Tu ga ničvredni trški postapači spoznajo, da bi bil dober za njih tovariša, samo treba ga je malo izučiti. Porabijo torej to priliko in ga dobé med se. In od tedaj je bil zgubljen! —

Par let potem je stal zimskega dne na trških ulicah raztrgan kovaški pomočnik; na prvi pogled se mu je že videlo, da je popolno razuzdan človek in pijanec. Bil je Jože. Ponujal je mimoidočim na pol potreno žepno uro. Ko jo nekdo kupi za pet desetice, se Jože odurno nasmeje, rekoč: »Ta ura me je prva napeljala do zapravljenosti, naj se še tudi enkrat za njo napijem!«

Nato gre v neko žganjarijo, in pije tako dolgo, da ne more več na nogah stati. Dva

tovariša ga porineta na plano, kjer se tava nekoliko dalje, pride ven iz trga, potem pa se spet zgrudi. — Drugo jutro so ga našli v snegu — zmrznjenega.

Cerkvica sv. Tomaža pri Vojniku.

Ako greš pol ure od vojniške župnijske cerkve proti vshodu, prideš na prijazen hribček sv. Tomaža. Lep razgled se ti odpre na vse strani. Od zahoda te pozdravljajo Solčavske planine, pred teboj se razprostira kos Savinjske doline s prijazno ležečim celjskim mestom.

Pa tudi hribček sv. Tomaža bi ti lahko mnogo mnogo lepega pokazal, ako bi ne bilo vse zginilo v minljivi preteklosti. Tu je namreč stala v srednjem veku sloveča trdnjava vojniškega gradu. Vojniški vitezi se imenujejo v zgodovini že takrat, ko je štajarski vojvoda Otokar VII. ustanovil bližnji Zajčki samostan leta 1160.

V tem vojniškem gradu je bila kapelica, v katero so že gotovo pred letom 1524. hodili vojniški župniki maševat. Še dalje časa je ostala kapelica, dasi se je grad poprej razrušil. Za cesarja Jožefa II. se je morala tudi ta kapelica opustiti. Božja služba se v njej ni več smela opravljati. Tako je začela razpadati, in pred nekaj leti se je

V Ljubljani se vrše utvaja med obema strankama, ki sta si stali do sedaj sovražno nasproti: med katoliško in liberalno. Pogajanja se udeležujejo državni poslanci: dr. Šusteršič, dr. Krek in dr. Ferjančič, ki so to akcijo začeli; katoliško stranko zastopajo deželni poslanci: Povše, Kain, in dr. Papež; liberalno pa: dr. Tavčar, Mušnik in Grasselli.

Bo-li kaj iz te moke, ki se počasi melje sedaj v slovenski metropoli med katoliškim in liberalnim narodnim kolesom? Poglejmo, kako akcije stoje! »Slovenec« kot glasilo katoliške narodne stranke postopa odkritosrčno, kakor zastopniki te stranke sploh. V polpreteklih letih se je temu listu včasih malo zareklo, da je naše narodno vprašanje v resnici malo preveč — ne rečem: zane-marjal — pač pa premalo upošteval, češ, narodnostni boj med narodi se bo kmalu ugnal in polegel, zdaj je socialno vprašanje bolj nujno. A zadnji dogodki v državnem zboru so ga poučili, da ta boj ni še potihnil, da sedaj besni hujše, nego je kdaj prej in da to gotovo ni še vrhunec.

»Slovenski Narod« pa je zmerom bobnal ob svoj narodni boben ter duhovnike zmerjal z nemškutarji, brezdomovinci itd. par desetletij. Zadnja leta pa se je obrnilo. Stranka, katera govori po »Slov. Narodu«, se je združila s kranjskimi Nemci v deželnem zboru, in s tem mnogo škoduje narodnemu razvoju. Pokazalo se je in kaže se vedno jasneje, da njemu ni toliko za zmago narodnosti slovenske nego za zmago liberalizma.

In ti dve stranki se skušata zdaj zblížati, skupno, složno delovati v blagor Slovencev! »Slovenec« vso akcijo kar najbolj pospešuje, »Narod« pa je bil sprva v zadregi in ni vedel, kaj bi rekel. Jel je skomolcevati, brez dvoma zato, ker je »Slovenec« prvi utrgal oljko in jo podal njemu v znak miru, ter ga je v tem prehitel.

To pomisljevanje »Narodovo« se je razvilo že v očitno in hudo nasprotovanje. Sedaj je na Kranjskem — vojska v miru, ali pa mir v vojski! »Narodu« se je koketovanje z nemško družico v deželnem zboru tako priljubilo, da se kar ne more več od nje ločiti. Zato bi ne rekli dvakrat, da je med njima že sklenjena poroka, seveda tajna; poročal pa je visok gospod, tako visok, da »Narodova« stranka v prahu leži pred njim, če prav semtertje malo skomizgne. Da jo le obsevajo žarki solnca!

»Narod« sam si raj upal oporekati spravi, toliko strahu ima vešdar-le še pred slovenskim občinstvom. Zato prinaša vse glasove svojih pristašev zoper spravo z neumnim

komaj spoznala sled te zgradbe. Cerkvice na hribčku sv. Tomaža ni bilo sicer več videti, pa očetje so ohranili njen spomin pri svojih sinovih od roda do roda. Žalostno so gledali na prostor, kjer se je nekaj sv. Tomaž častil, kjer je pa žalostna tihota bila zdaj.

Zato sklenejo verni kmetje na tem zgodovinsko znamenitem, pa tudi zaradi lepe lege prikupljivem kraju postaviti novo kapelico (leta 1890.) Pod vodstvom sedanjega župnika A. Voduseka, ki se je toliko spretnega stavbenega vodjo pokazal pri zgradbi nove, velike cerkve župnijske, se je dovršila tudi leta 1894. nova cerkvica sv. Tomaža.

V kratkem bo pa dobila nov stolp in novo zvonjenje. Zvonove je je vllil c. kr. zvonar Alb. Samasa v Ljubljani koncem leta 1897. To priča tudi napis večjega, 301 kg težkega zvona:

SVet ToMaž, Jakob, JerneJ, prosite za nas!
VeLi Vaš Verno VDanl GobeC Vsakl Čas.

Srednji zvon je posvečen sv. Družini in tehta 166 kg; mali zvon ima ime sv. Urbana in je težek 90 kg.

Veliki zvon je kupil gospodar J. Gobec za 462 gld. 51 kr., srednji stane 258 gld. 66 kr., mali 143 gld. 90 kr. Bog povrni vsem, ki so kaj storili na čast sv. Tomaža!

Vse tri zvone so posvetili dne 27. dec. 1897 takrat že imenovani nadškof goriški

izgovorom, da za te osodepolne dopise so dopisniki sami odgovorni. Povedal je tudi nedavno, da on ni glasilo narodne stranke. Kdo neki bi mu to verjel? »Slovenec« mu menda verjame. A jaz nikakor ne!

V odboru za pogajanje o spravi je tudi dr. Tavčar. Je-li mogoče, da se taki elementi složijo, združijo s katoliškimi? Treba bi bilo pozabiti, zatopiti vso preteklost tako viharno, tako kričečo. To pozabiti in preslišati se ne da in se ne bo dalo. Morali bi zatopiti vsaj za nekaj časa vsa svoja načela in se kar čez noč preleviti ali vsaj ublažiti. A predobro poznamo naše moze, da iz Savlov ne bodo postali Pavli in iz Pavlov ne Savli.

Zato smelo trdim, da odkritosrčna, trdna in trajna sprava je v sedanjih razmerah po taki preteklosti na Kranjskem — nemogoča! Pač se utegne morda (!) ustanoviti nekak »modus vivendi«, a to bo le za nekaj časa, za malo časa. Tlelo bo pod pepelom te sprave še nadalje in plamen ljutega boja bo švignil tem hujše, ko popihlja najmanjša sapica. »Narodov« razupiti dolenski dopisnik ima torej do cela prav, ko trdi, da je narodna stranka s svojim »Narodom« že predaleč prišla, in da na kako retour-pot pri njih niti misliti ni treba. Pa niti to se ne bo doseglo, da bi ostali na mestu, na tem stalu kot so zdaj. Zakaj katoliška stranka ne bo lahko mogla v kot postaviti svojih opravičenih, recimo versko-narodnih in gospodarskih zahtev; narodna pa tudi ne bo odnehala siliti na dan s svojimi naprednimi. Če se pa bota res obe stranki znali tako asketiško-junaško »premagovati«, potem bo to pravcato politično čudo na Kranjskem koncem 19. stoletja.

Torej splošne, trajne in trdne sprave skoro ne moremo pričakovati, če prav jo vsi tako srčno zaželimo, kakor smo je krvavo potrebni. Po moji sodbi bo ta hvalevredna akcija, sprožena po državnih naših poslancih, imela že dovolj uspeha, če doseže vsaj toliko, da trezni elementi v narodni stranki spoznajo, kako sodi »Narod« o slovenski prihodnosti in kako deluje za-njo. Vsi ti naj se združijo potem, ob enem s stranko »Slovenskega Lista«, pod jedno streho v katoliški-narodni stranki, ki bo zaslužila potem ime — vse-slovenska stranka. Tej armadi »Narodova«, oziroma »narodna« strančica ne bo mogla škodovati, ker bo popolno izolirana. Neka opozicija pa je vsaki vladajoči stranki ne le koristna, temveč celo potrebna.

Jakob Missia v Ljubljani, kar je gotovo znamenito za naše zvonove!

Miši in godba.

Da miš ni samo zelo radovedna, ampak tudi precej muzikalična, o tem se je nedavno prepričal neki belgijski tovarnar. Nastavil je namreč v navadno past znani godbeni avtomat, ki je igral različne poznane komade.

Godba je menda miši silno zanimala in jih k sebi vabila; vedno bolj so se bližale pasti, in ko se naposled niso mogle več ustavljati radovednosti, da bi godbo prav ob blizu poslušale, so hitele veselo v — past.

Če niso morebiti v pasti zaplesale še kake polke ali kacega valčka, o tem nam duhoviti tovarnar ne poré ničesar; zato več ne moremo poročati. Bržčas pa se bodo take pasti tudi pri nas v kratkem začele prodajati. —

Smešnica. Starega Plavšarjevega Jokelja poznate; no, če pa ne, nič ne škodi. Jokelj je bil tistikrat pri vojaki, ko se je ondi palica pela. Ne vemo, kaj je zakrivil, da je tudi on nekoč prišel na klop. »Fasati« jih je moral deset. Ko pa se potem vojaki prepirajo, ali so mu jih našteji 10 ali 11, zakriči Jokelj s klopi: »Pa mi še jih enkrat namerite, samo to prosim, štejte dobro!«

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Pri Nj. veličanstvu svetlem cesarju je v ponedeljek zvečer bil dvorni ples, in so cesar govorili z razno gospodo. Proti grofu Palfyju so pohvalili prijenljivo postopanje čeških poslancev. — Deželna zavarovalnica nižje-avstrijska začne poslovati dne 1. aprila.

Češko. Nagli sod je v Pragi v ponedeljek zjutraj prenehal. — Deželni zbor se je sešel, prišli so tudi nemški poslanci. Koj v prvi seji je predlagal grof Bouquoi, naj se voli komisija, ki bi stavila predloge glede ureditve jezikovnih razmer.

Štajarsko. V Gradcu so vstopili novi odborniki v mestni svet. Župan dr. Graf jih je vsodbujal, naj skrbé za nemški značaj Gradca. No, Gradec ni več nemški, ampak puntarski, odkar je Resel državni poslanec.

Koroško. V ponedeljek se je odprl deželni zbor. Nemci so takoj pokazali smrtno sovraštvo do Slovencev, ker so samo Murija volili v odsek in sicer v verifikacijski. — V Rožeku niso Slovenci pri obč. volitvah popolno zmagali, ampak samo s 5 odborniki.

Kranjsko. Deželni šolski svet je dovolil, da se v Zagorju morajo šolarji kar od začetka nemščine učiti. — Ljubljana mora na povelje vlade dobiti dvojezične napise. Čemu pa vlada južnoštajarskih mest k temu ne sili? — V kratkem dobi dežela štiri nove uradnike, bojda ostre Nemce. Tako se celó Kranjska pogreza v nemško morje!

Primorsko. Goriški deželni zbor ne more zborovati, ker se Slovenci nočejo iz tehtnih uzrokov sej udeleževati. — V tržaški deželni zbor pa niso hoteli vstopiti peteri slov. poslanci ter so razloge naznanili dež. glavarju in ces. namestniku.

Ogersko. Fr. Košut je ugnan in časna pogodba z Avstrijo je v drž. zboru vsprejeta. Vsled tega je Gabriel Ugron dal slovo politiki. — Državni zbor je tudi vsprejel postavo o pomadjarjenju krajevnih imen in to je vendar enkrat razjarilo saske poslance, da so izstopili iz liberalne stranke.

Vnanje države.

Rim. Nedavno je bil pri papežu Leonu XIII. francoski škof iz Angoulême, ki je pozneje izdal pastirski list, v katerem hvali papeža kot izrednega prijatelja Francoske.

Italijansko. Minister Zanardelli je izdelal postavo, vsled katere se sv. zakon sme razrušiti in sicer radi prešestva in ako je eden zakonski v ječo obsojen do smrti. Te postave katol. cerkev seve nikoli ne bo mogla priznati.

Rusko. Poleti se snide v Moskvi mednarodni shod, da bo rešil vshodno-azijsko vprašanje; kajti tudi Avstrija in Italija hočeta bojda kak kos Kitajske dobiti.

Srbsko. Bivši kralj Milan je postal poveljnik vse aktivne armade. S tem je dobil veliko moč v roke in bo vladal Srbijo čisto po svoji volji. Joj državici!

Špansko. General Weyler, bivši poveljnik na Kubi, pride pred vojno sodišče. Mož je bil preveč samovoljno vladal Kubo, ter bojda marsikaj zagrešil.

Azija. Med Nemčijo in Kitajem se je sklenila pogodba; vsled te dobi Nemčija pristanišče Kiao Čao v najem za 99 let in je sme utrditi. Nemčija se je torej s Kitajem pobotala, ne pa še z Japonci in Angleži.

Cerkvene zadeve.

Biserna maša sv. očeta Leona XIII.

(Kóneec.)

4. Papež skrbijo za mir in slogu med narodi in vladarji.

Na vse strani divja dandanes sovraštvo med narodi. Drug drugemu več ne zaupa;

močnejši tlačí in izsesava slabejšega; vedno se govori o miru, pa vendar vse države vedno pomnožujejo vojsko, za katero mora ubogo ljudstvo neštevilne milijone darovati. Kaka razdivjanost vlada med narodi, čutimo ravno sedaj najbolj na Avstrijskem, zlasti še mi Slovani. In vendar smo vsi ljudje, otroci enega nebeškega Očeta, vsem nam je zemlja domovina, vsem so pripravljena nebesa, vsi imamo pravico živeti in se razvijati. — V splošni razburjenosti povzdigujejo sv. oče svoj glas in opominjajo vladarje, naj se vrnejo k Bogu, naj se zavedajo svojih dolžnostij do podložnikov, poudarjajo, naj pravica vlada med narodi, opominjajo tudi podložnike, naj bodo zvesti in pokorni svojim vladarjem ne iz hlapčestva marveč zavoljo vesti.

5. Papež skrbijo za uboge trpine.

Sv. oče imajo odprto srce tudi za tiste, za katere drugi ne marajo, ali pa jih zlorabijo in zapeljujejo: za uboge delavce in sploh siromake. S prečudno modrostjo dajejo navodila, kako bi se naj uredile razmere, da se ne bi jedni mastili z bogastvom, drugi pa stradali in delali, kakor živina. Krščanski kmetje in delavci, ki si v potu svojega obraza služite kruh, nikdar vas ne bodo osrečili goljufi, ki vam z besedo in pisanjem obetajo zlate gradove, v resnici po polnijo le svoje žepe, jemljejo vam še tisto, kar imate: mir in zadovoljnost srca! Ko bi se ljudje hoteli ravnati po besedah papeževih, hitro bi se posušile bridke solze neštevilnih trpinov. Kdor koli si, kmet ali delavec, če si še tako ubog in zaničevan, namestnik Kristusov imajo tudi za tebe dobro srce, želijo, da bi se ti polajšalo težko breme.

6. Papež učijo pravega domoljubja.

Rodoljub in domoljub se dandanes marsikdo imenuje, ki ne zasluži tega imena. Marsikateri imajo vedno na jeziku »sloboda«, »domovina«, »narod«, zlasti pri kupici vina, kjer je pa treba pokazati, tam so figa-možje. Domovino moramo ljubiti, to nas uči vera, na to opominjajo tudi papež, toda to moramo pokazati v dejanju, pred vsem moramo izpolnjevati svoje dolžnosti, ne pa samo razsajati, podirati vse, psovati in črniti poštene ljudi.

7. Papež velikodušno pospešujejo vede in umetnosti.

Sovražniki katoliške cerkve večkrat trobijo, da je cerkev sovražna vedi, da ovira omiko. Kdor tako pravi, naj bi šel gledat v Rim, kaj so papeži storili in kaj zlasti sedanjí sv. oče storijo za vede in umetnosti. V papeževi palači, v Vatikanu, se shajajo najučenejši možje vsega sveta, sv. oče pri vsaki priliki navdušujejo za vede in umetnosti, ustanavljajo visoke šole, podpirajo umetnike. Sv. oče so dali že zlatih nauk, kako bi naj učení možje delovali. Vsak ne more biti učen, nekateri morajo delati z rokami, drugi pa z glavo. Učenejši morajo biti vodniki drugim. Kaj pa če so na krivem potu! Če slepec slepca vodi, oba v jamo padeta. Zato sv. oče kažejo pot, katere bi se naj učenjaki držali, da ne zajdejo na krive pote in še drugih ne potegnejo za seboj. Zlasti za modroslovje in zgodovino dajejo lepa vodila, ker se ravno v teh dveh vedah ljudje največkrat zmotijo.

Največja knjiga modrosti je sv. pismo, ker to je beseda božja. V današnjih nevernih časih mnogi sv. pismo zametujejo ali pa zlorabijo, zato tudi v tem oziru dajejo sv. oče zlate nauke, kako naj se sv. pismo s pridom proučava.

Res ni lahko najti razmere v človeškem življenju, na katero bi se sv. oče ne ozirali. In ker vsako človeško delo potrebuje nebeškega blagoslova, priporočajo sv. oče neprenehom molitev, zlasti češčenje Marije Device.

Njih skrb je torej splošna in težavna. Težko je hišnemu očetu skrbeti za red v veliki družini, sv. oče pa imajo čez dve sto